

ויקרא פרק יד

- (א) וַיִּדְבֹר יִקְנֶה אֶל מֹשֶׁה לְאָמֹר :
- (ב) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמִּצְוֶה בַיּוֹם טְהַרְתּוּ וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן :
- (ג) וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהָיָה גֵרָפָא נִגַע הַצָּרְעַת מִן הַצְּרוּעַ :
- (ד) וַיִּצְנֶה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמַּטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֶרְז וְשָׂנִי תוֹלַעַת יָאֹזֵב :
- (ה) וַיִּצְנֶה הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת הַצַּפּוֹר הָאֶחָד אֶל כְּלֵי חָרֶשׁ עַל מַיִם חַיִּים :
- (ו) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי כִבְשִׁים תְּמִימִים וְכִבְשֵׁה אֶחָד בַּת שְׁנֵתָה תְּמִימָה וְשַׁלְּשָׁה עֶשְׂרִינִים סִלְתָּ מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְלֵג אֶחָד שֶׁמֶן :
- (ז) וְהִעֲמִיד הַכֹּהֵן הַמַּטְהָר אֶת הָאִישׁ הַמַּטְהָר וְאִתָּם לִפְנֵי יִקְנֹק פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
- (ח) וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאַשֶׁם וְאֶת לֵג הַשֶּׁמֶן וְהִנִּיף אִתָּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יִקְנֹק :
- (ט) וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחֲטָאת וְכָפַר עַל הַמַּטְהָר מִטְּמֵאתוֹ וְאַחַר שָׁחַט אֶת הָעֵלָה :
- (י) וְהִעֲלָה הַכֹּהֵן אֶת הָעֵלָה וְאֶת הַמִּנְחָה הַמְזֻבָּחָה וְכָפַר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהַר : **ו**
- (יא) וְאִם דָּל הוּא וְאִינוּ יָדוּ מִשְׁגָּת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אֲשֶׁם לְתַנּוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו וְעֶשְׂרוֹן סִלְתָּ אֶחָד בְּלוּל בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה וְלֵג שֶׁמֶן :
- (יב) וְשִׁתִּי תְרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ וְהִזְיָה אֶחָד חֲטָאת וְהָאֶחָד עֵלָה :
- (יג) וְהִנּוּחֵהּ מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמַּטְהָר לְכַפֵּר עָלָיו לִפְנֵי יִקְנֹק :
- (יד) וְעָשָׂה אֶת הָאֶחָד מִן הַתְּרִים אוֹ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה מֵאֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ :
- (טו) אֶת אֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ אֶת הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת הָאֶחָד עֵלָה עַל הַמִּנְחָה וְכָפַר הַכֹּהֵן עַל הַמַּטְהָר לִפְנֵי יִקְנֹק :
- (טז) זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר בּוֹ נִגַע צָרְעַת אֲשֶׁר לֹא תִשְׁיֵג יָדוֹ בְּטַהַרְתּוֹ : **פ**

ויקרא פרק כז

(ח) וְאִם מִדָּה הוּא מִעֲרֵפֶךָ וְהִעֲמִידוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהִעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל פִּי אֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יָד הַנֹּדֵר יַעֲרִיכֶנּוּ הַכֹּהֵן : **ו**

רמב"ם

רש"י, תוספות והראב"ד*

רבי	רבנן	רבי	רבנן	
ביתר חיובא דגברא	ביתר נודר אזלין	ביתר חיובא דגברא	ביתר נודר אזלין	
נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	עני שהעריך עשיר
אינו נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	אינו נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	אינו נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	אינו נדון בהשג יד "על פי אשר תשיג יד הנודר"	עשיר שהעריך עני
אינו נדון בהשג יד ביתר חיובא דגברא אזלין	אינו נדון בהשג יד ביתר חיובא דגברא אזלין	אינו נדון בהשג יד ביתר חיובא דגברא אזלין	נדון בהשג יד בנודר תלה רחמנא	עשיר שאמר ערכי עלי ושמע עני ואמר מה שאמר זה עלי
אינו נדון בהשג יד	אינו נדון בהשג יד	אינו נדון בהשג יד**	אינו נדון בהשג יד בנודר תלה רחמנא	עני שאמר ערכי עלי ושמע עשיר ואמר מה שאמר זה עלי
אומר אני אף בערכין כן	ובקרבנות אינו כן	אומר אני אף בערכין כן	ובקרבנות אינו כן	קרבונו של מצורע זה עלי (אביא את קרבנו)
מביא קרבן עשיר סד"א הואיל ואמר רבי ביתר חיובא דגברא אזלין ה"נ קמ"ל "ואם דל הוא"	מביא קרבן עשיר "ואם דל הוא" אמר רחמנא ולא דל הוא	מביא קרבן עשיר סד"א הואיל ואמר רבי ביתר חיובא דגברא אזלין ה"נ קמ"ל "ואם דל הוא"	מביא קרבן עשיר "ואם דל הוא" אמר רחמנא ולא דל הוא	נודר עשיר \ מצורע עני
מביא קרבן עני ביתר חיובא דגברא אזלין	מביא קרבן עני "ואין ידו משגת" לרבות את הנודר	מביא קרבן עני ביתר חיובא דגברא אזלין	מביא קרבן עני "ואין ידו משגת" לרבות את הנודר	נודר עני \ מצורע עני
מביא קרבן עשיר פשיטא	מביא קרבן עשיר פשיטא	מביא קרבן עשיר פשיטא	מביא קרבן עשיר פשיטא	נודר עשיר \ מצורע עשיר
מביא קרבן עשיר ביתר חיובא דגברא אזלין	מביא קרבן עשיר לפי שמצינו בערכין עני שהעריך את העשיר נותן ערך עני יכול אף זה כן ת"ל "ואם דל הוא"	מביא קרבן עשיר ביתר חיובא דגברא אזלין	מביא קרבן עשיר לפי שמצינו בערכין עני שהעריך את העשיר נותן ערך עני יכול אף זה כן ת"ל "ואם דל הוא"	נודר עני \ מצורע עשיר

* רש"י ד"ה ולרבי יז, תוד"ה השג יד יז, ראב"ד הל' ערכין ג, ג.
** תוד"ה הכא יז, ותיריך רבינו אלחנן דאשני גבי... אבל גבי ערכין דאמר העשיר מה שאמר זה העני עלי פשיטא דלא אזלין ביתר חיובא דגברא שהרי אם לא היה העני חייב כלום אלא שאמר העשיר ערך פלוני עלי היה נותן ערך עשיר וכל שכן אם נתחייב אין לנו לגרוע לעשיר ליתן ערך עני

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ערכין פרק ד משנה ב

[ב] אין בין ר' וחכמים מחלוקת, אלא באר לנו היאך יהיה גם הערך כמו הקרבן על הדרך שאמר.

רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ג

הלכה ו

עשיר שאמר ערכי עלי או ערך פלוני ושמע העני ואמר מה שאמר זה עלי, הרי העני חייב בערך עשיר שהוא ערך שלם, אבל עני שהעריך את העשיר ואמר ערך זה עלי אינו חייב אלא כערך עני שהוא כפי אשר תשיג ידו. /+השגת הראב"ד/ עשיר שאמר ערכי וכו' הרי העני חייב בערך עשיר. א"א זו כרבי וחכמים חולקין עליו ואומרים שאינו נותן אלא ערך עני. +